

นโยบายทางเศรษฐกิจกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในยุคโควิด – 19

Public Policy and Economic Solutions in the COVID-19 Spread

ชาญชัย คำจำปา¹ และภักดี โพธิ์สิงห์²
Chanchai Kamjampa¹ and Phakdee Phosing²

Received : July 5, 2021; Revised : October 21, 2021; Accepted : October 23, 2021

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอนโยบายสาธารณะกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในยุคโควิด – 19 ซึ่งในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม – มิถุนายน 2563 รัฐบาลได้ดำเนินการเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาด โดยใช้มาตรการลดค่าใช้จ่ายประจำของประชาชน อาทิ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และใช้มาตรการด้านการคลังในการช่วยเหลือเยียวยาค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบผ่านโครงการ “เราไม่ทิ้งกัน” กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มเปราะบาง (Office of the National Economic and Social Development Council, 2020) และยังมีมาตรการต่าง ๆ ตามมาเพื่อช่วยเหลือประชาชนอีกหลายโครงการ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการคนละครึ่ง มาตรการเราชนะ มาตรการเรารักกัน ซึ่งช่วยบรรเทาผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้กลับมาระบาดใหม่อีกครั้ง จะเห็นได้ว่าสถานการณ์วิกฤติยังคงมีอยู่ยังมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด จึงยังมีความจำเป็นต้องเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขของรัฐบาล ต้องมีการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความทั่วถึง ต้องมีการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจ ให้เศรษฐกิจในทุกระดับทั้งในระดับฐานรากและ

¹นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลพระซอง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม; Mayor Office of the Phrasong Municipality. District, Nakhonphanom Province, Thailand.;
e-mail : Chanchai8951@gmail.com

²คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand;
e-mail : eliti_pana@hotmail.com

สาขาการผลิตและบริการหลัก สามารถก้าวข้ามระยะเปลี่ยนผ่านไปสู่ภาวะปกติและสามารถเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้บริบทและโอกาสที่เกิดขึ้นใหม่ด้วย

คำสำคัญ (Keywords) : นโยบาย, เศรษฐกิจ, โควิด-19

Abstract

This article aims to present public policy and economic solutions in the Covid-19 spread. During March - June 20, the government has taken steps to heal people affected by the epidemic situation by using measures to reduce people's regular expenses, such as water bills, electricity bills, and using fiscal measures to help heal expenses for people who are affected through the project "We don't leave each other"- farmers and vulnerable group (Office of the National Economic and Social Development Council, 2020). There are also various measures to help people in many schemes, such as "Go Half and Half", "We Win", "We Love Each Other", which helps to alleviate the impact on people's lives and livelihoods to some extent. However, Covid-19 has come back to spread again. It can be seen that the crisis situation still exists, there is still a risk of spreading the epidemic. Therefore, there is still a need to monitor and prepare for the government's public health. There must be ongoing assistance to those affected in order to achieve universality. Various measures must be taken to revive and stimulate the economy. It should have been providing the economy at all levels, both at the foundation level and in the fields of production and core services. Then it will be able to overcome the transition to normalcy and grow effectively under emerging contexts and opportunities as well.

Keywords : Policy, Economy, Covid-19

บทนำ (Introduction)

การระบาดไปทั่วในวงกว้างของโควิด-19 และวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์นี้ทำให้เกิดความท้าทายใหญ่หลวงในระดับโลก ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นกับกลุ่มคนทุกกลุ่ม แต่บ่อนทำลายกลุ่มประชากรเปราะบางมากที่สุด ซึ่งรวมถึงคนยากจน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน และกลุ่มคนชาติพันธุ์ วิกฤตทางโรคระบาด และ

เศรษฐกิจกระทบต่อกลุ่มประชากรเปราะบางอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจจุดชนวนให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันและความยากจนมากขึ้น วิกฤตโลกในครั้งนี้ต้องการการประสานงาน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล สังคมและสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ (World Health Organization, 2021)

ในวิกฤติโควิดคราวนี้ จากผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่รุนแรง ธนาคารกลางประเทศอุตสาหกรรมก็ใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่ออัดฉีดสภาพคล่องเพื่ออุ้มเศรษฐกิจของตนเอง แต่คราวนี้ทำในปริมาณที่เยอะกว่าที่เคยทำมา มาก โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา สินทรัพย์รวมของธนาคารกลางเพิ่มขึ้นเป็น 7.1 ล้านล้านดอลลาร์ ณ สิ้นเดือนตุลาคมปีนี้ คือ เพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวในเวลาเพียง 10 เดือน และนอกจากประเทศอุตสาหกรรม (Bangkok Business, 2021) ในวิกฤติคราวนี้ธนาคารกลางประเทศตลาดเกิดใหม่ต่างใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อหามาตรการมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจเหมือนกัน เพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่วิกฤติในครั้งนี้ จากโรคระบาดที่ลุกลามแพร่ขยายทั้งทุกมุมโลก แต่ที่น่าห่วงกว่าคือรัฐบาลในประเทศตลาดเกิดใหม่ (ประเทศกำลังพัฒนา) อาจถือโอกาสเสียวินัยในการบริหารประเทศไปด้วย คือ เอาแต่กู้เงินและแจกเงินโดยไม่แก้ไขหรือปฏิรูปเศรษฐกิจ ทำให้หนี้ภาครัฐเพิ่มสูงขึ้นขณะที่จุดอ่อนต่าง ๆ ที่เศรษฐกิจมีไม่มีการแก้ไข ผล คือ เศรษฐกิจจะไปไหนไม่ได้ไกลเมื่อมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจหมดลง

แม้วิกฤติคราวนี้จะเป็วิกฤติใหญ่ที่ต้องทุ่มเทเต็มที่ในการแก้ไขปัญหา แต่ถ้าการแก้ไขมุ่งแต่จะกู้เงินและใช้เงินอย่างไม่มีวินัย การแก้ไขปัญหาก็อาจจะสร้างปัญหาใหม่ให้กับเศรษฐกิจนำประเทศไปสู่การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจได้ ดังนั้น ในการทำนโยบายเศรษฐกิจ วินัยในการดำเนินนโยบายจึงสำคัญมาก เป็นสิ่งที่ต้องตระหนักและต้องอยู่ในใจรัฐบาลผู้ทำนโยบายอยู่เสมอ

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจรับมือวิกฤติโควิด-19

นับตั้งแต่การระบาดวันแรกของเชื้อโควิด-19 ที่ได้กระจายไปทั่วโลกและสร้างแรงกระเพื่อมทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ที่อาจกล่าวได้ว่ารุนแรงที่สุดนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัจจุบันหลายประเทศยังไม่มีทีท่าว่าจะสามารถควบคุมการระบาดได้ โดยต้องหวังน้ำบ่อหน้าคือ "วัคซีน" ที่อาจทำให้เศรษฐกิจกลับเข้าสู่ภาวะปกติอีกครั้ง ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมการระบาดโควิด-19 ในรอบแรกเป็นที่น่าสนใจ ถึงจะต้องแลกด้วยความเสียหายทางเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่า 2 ล้านล้านบาท บวกด้วยหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้นอีกกว่า 1 ล้านล้านบาท (Baily news, 2021) แต่ในทางกลับกันความสำเร็จดังกล่าวกลับไม่สะท้อนในตัวเลขาทางเศรษฐกิจ เหล่านักวิเคราะห์คาดว่าปีนี้ประเทศไทยจะมีจีดีพีติดลบอยู่ในกรอบ 7 ถึง 8 เปอร์เซ็นต์ สาเหตุเพราะ

ประเทศไทยพึ่งพากำลังซื้อจากภายนอกประเทศอย่างมาก ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศปลายทาง การส่งออกสินค้า จึงกลายเป็นปัญหาของธุรกิจภายในประเทศ เช่นเดียวกับภาคบริการที่จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติหายไปแบบ 100 เปอร์เซ็นต์

โดยเฉพาะการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนแตะ 4.8 แสนบาทต่อครัวเรือน ขยายตัว 42% พุ่งสูงสุดในรอบ 12 ปี ตามข้อมูลของศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ส่งผลทำให้ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอค่าใช้จ่าย ก่อนที่จะมีสถานการณ์ของข้าราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ปลดปล่อยให้มีแรงงานต่างด้าวลักลอบหนีเข้าเมือง บ่อนการพนัน และบ่อนชนไก่ จนเกิดการระบาดโควิด -19 รอบที่สอง และในปัจจุบันโควิด-19 ก็ได้กลับมาระบาดเป็นรอบที่สาม ซึ่งถือว่ารุนแรงมากกว่ารอบที่หนึ่งและสองเป็นอย่างมาก ทั้งยังส่งผลกับปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมหลายเท่าตัว

ถ้าหากประเทศไทยจัดประเภทโควิด-19 คือ สาธารณภัยแน่นอนว่าภาระในการแก้ไขปัญหาและกอบกู้ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำก็จะตกอยู่ที่รัฐบาลชุดปัจจุบัน ประเทศไทยเองก็เช่นเดียวกับอีกหลายประเทศทั่วโลกที่นำเอากลยุทธ์การอัดฉีดเงินก้อนใหญ่เข้าระบบ เพื่อหวังกระตุ้นให้เศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวในเร็ววัน หรืออย่างน้อยที่สุดก็ไม่ตกต่ำไปมากกว่าเดิม

รัฐบาลดำเนินมาตรการใดในช่วงโควิด-19

มาตรการทางภาษี

มาตรการทางภาษีหลัก ๆ ที่ใช้กอบกู้ภาวะเศรษฐกิจถดถอยนั้นค่อนข้างคล้ายคลึงทั่วโลก คือ การ "เลื่อน" และ "ลด" สำหรับประเทศไทย ได้เลื่อนการชำระภาษีนิติบุคคลออกไปสามเดือน และหนึ่งเดือนสำหรับภาษีประเภทอื่น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นระยะเวลาที่สั้นมาก และแทบไม่ช่วยผู้ประกอบการเท่าที่ควร เพราะช่วงเวลาใหม่ที่กำหนดให้ชำระภาษีนั้น ยังอยู่ในช่วงที่เศรษฐกิจมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งภาคเอกชนย่อมต้องการสงวนเงินสดไว้กับตัวเพื่อรักษาสภาพคล่อง หลังจากเจ็บหนักจากการประกาศล็อกดาวน์ในช่วงเดือนเมษายน 2563 ส่วนนโยบายลดภาษีของไทย ถือว่าแทบไม่ช่วยอะไร เพราะการลดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายจาก 3 เปอร์เซ็นต์เป็น 1.5 เปอร์เซ็นต์ แทบไม่ได้มีสาระสำคัญ ยกตัวอย่างง่าย ๆ ในฐานะฟรีแลนซ์ที่ได้เงิน 10,000 บาท จากการเขียนบทความ ในภาวะปกติเงินดังกล่าวจะถูกหักไว้ 300 บาท แต่ในภาวะวิกฤติใหญ่สรรพากรใจดีให้หักแค่ 150 บาท ดังนั้น จึงเหลือเงินในบัญชีเพิ่มอีก 150 บาท เพื่อนำไปใช้กระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งคงจะไม่ช่วยเท่าไรนัก

หากเปรียบเทียบมาตรการทางภาษีของเหล่าประเทศแถบเอเชียแปซิฟิก จะเห็นว่าทั้งทางไทยไปแบบไม่เห็นฝุ่น เช่น ในประเทศเกาหลีใต้ ที่เลื่อนระยะเวลาชำระภาษีไป 9 เดือน ส่วนญี่ปุ่นเลื่อนให้ 12 เดือน หากรายได้ของธุรกิจลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่นโยบายลดภาษีของต่างประเทศก็เห็นผลอย่างชัดเจน เช่น ประเทศจีนที่ลดภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 เปอร์เซ็นต์ และยกเลิกการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรม ที่ได้รับผลกระทบหนัก การท่องเที่ยวประเทศเกาหลีใต้ก็มีการลดภาษีให้ธุรกิจที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาดรุนแรง ส่วนประเทศสิงคโปร์ ประกาศคืนภาษีบางส่วนให้ผู้ประกอบการ

มาตรการ "ข้อปดมีคิน"

ซึ่งเปรียบเสมือนข้อช่วยเหลือชาติเวอร์ชัน 2.0 ที่ปรับเงื่อนไขให้ง่ายขึ้น เป็นนโยบายที่ชวนให้ตั้งคำถามถึงประสิทธิผลในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้นท่ามกลางสถานการณ์ "ไม่ปกติ" ที่แทบทุกคนต่างต้องรัดเข็มขัดตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพราะกว่าส่วนลดภาษีจะกลับคืนเข้าบัญชี ก็ต้องรอฤดูกาลจ่ายภาษีบุคคลธรรมดาในปีหน้า ยังไม่นับว่าหลายคนเผชิญกับรายได้ที่ลดลงซึ่งส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมจับจ่ายใช้สอยตามนโยบายดังกล่าว เพราะอัตราภาษีตามขั้นบันไดที่ลดลงนั่นเองจุดประสงค์ของข้อปดมีคิน คือ การกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ ต้องการกระตุ้นผู้ประกอบการร้านค้าต่าง ๆ ให้เข้าสู่ระบบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือ VAT ช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนผู้มีภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่น และส่งเสริมการอ่านรายละเอียดของข้อปดมีคิน สินค้าและบริการที่เมื่อซื้อแล้วสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ตามโครงการนี้จะได้แก่

1. สินค้าและบริการจากผู้ประกอบการที่จด VAT
2. สินค้า OTOP และ
3. หนังสือ

สำหรับสินค้ากลุ่มแรก (สินค้าและบริการจากผู้ประกอบการที่จด VAT) ต้องขอใบกำกับภาษีเต็มรูปด้วย ส่วนวิธีการที่จะทำให้รู้ว่าร้านค้าไหนจด VAT หรือไม่จด VAT ง่าย ๆ เลยเพียงแค่ถามว่าร้านสามารถออกใบกำกับภาษีให้เราได้หรือไม่ ส่วนสินค้ากลุ่มที่ 2 (สินค้า OTOP) และ 3 (หนังสือ) สามารถซื้อแล้วนำมาลดหย่อนภาษีได้ถึงแม้ร้านค้าจะไม่ได้จด VAT แต่ต้องขอใบเสร็จที่มีการลงรายละเอียดสำคัญ เช่น ชื่อและเลขบัตรประจำตัวประชาชนของเรา ชื่อสินค้าหรือบริการที่ซื้อ ราคาสินค้า และวันที่ของใบเสร็จก็ต้องลงเป็นวันที่ในช่วงระหว่างวันที่ 23 ตุลาคมถึง 31 ธันวาคม 2563 ผู้มีเงินได้ สามารถหักลดหย่อนค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการเท่าที่ได้จ่ายให้กับผู้ประกอบการ/ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้านี้ดังกล่าว ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 30,000 บาท

สามารถนำไปลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2563 ระยะเวลาโครงการ : 23 ตุลาคม 2563 – 31 ธันวาคม 2563 หากใช้สิทธิ์ในโครงการนี้แล้ว จะไม่สามารถใช้สิทธิ์ของอีก 2 มาตรการ กระตุ้นเศรษฐกิจได้ นั่นคือ 1) โครงการคนละครึ่ง และ 2) โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ สินค้า/บริการที่ไม่รวมโครงการช้อปดีมีคืน ได้แก่ สุรา เบียร์ และไวน์ ยาสูบ น้ำมัน และก๊าซสำหรับเติมยานพาหนะรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเรือ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร บริการ หนังสือพิมพ์และนิตยสารที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ บริการจัดนำเที่ยว ที่พักในโรงแรม

มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการ

นโยบาย "เรือธง" ของรัฐบาลไทยในการช่วยเหลือและกระตุ้นเศรษฐกิจช่วงวิกฤติโควิด-19 คือ การมอบเงินช่วยเหลือ 5,000 บาทเป็นเวลา 3 เดือนให้กับผู้ประกอบการอาชีพอิสระรวม 15 ล้านคน ถือเป็นมาตรการมาช่วยประชาชนที่กำลังจะจมน้ำได้อย่างถูกจังหวะ ขณะที่แรงงานในระบบประกันสังคมต่างรู้สึกลัวว่าตนถูกปล่อยแพจากรัฐ แม้กองทุนประกันสังคม จะมีนโยบายจ่ายเงินทดแทนกรณีที่ขาดรายได้ หรือปรับเงื่อนไขเงินชดเชยกรณีว่างงาน แต่ก็กังวลว่ายังไม่อาจเทียบเท่ากับการช่วยเหลือแรงงานนอกระบบที่รัฐบาลให้ความสำคัญกว่ามาก ที่สำคัญการช่วยเหลือดังกล่าวพุ่งเป้าไปที่ลูกจ้าง ขณะที่นายจ้างต้องกระเสือกกระสนเอาตัวรอดกันเอาเอง เจ้าของธุรกิจที่ได้รับผลกระทบรุนแรงเผชิญทางเลือกสองทาง คือ เข้าโครงการขอฟ้ดโหลนขอสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อพยุงธุรกิจรอเวลาเศรษฐกิจฟื้นตัว ซึ่งไม่มีใครรู้ว่าเมื่อไร หรือตัดสินใจเจ็บแล้วจบ เลิกกิจการเพื่อจำกัดความเสียหายแล้วค่อยเริ่มใหม่จากศูนย์ ดีกว่าแบกรับความเสี่ยงทางการเงินท่ามกลางความไม่แน่นอน ที่หากตัดสินใจผิดพลาดอาจต้องเริ่มต้นแบบติดลบ นี่คืจุดบอดสำคัญของนโยบายกัวิกฤติเศรษฐกิจจากโควิด-19 ที่ประเทศไทยแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศมาเลเซีย และประเทศญี่ปุ่น ที่ต่างพยายามอัดฉีดเงินเข้าสู่สถานประกอบการเพื่อรักษาระดับการจ้างงานเอาไว้ ส่วนฝั่งสหภาพยุโรปมีกลไกอัตโนมัติที่คล้ายคลึงกับนโยบาย Kurzarbeit ของเยอรมัน ที่เปิดช่องให้บริษัทที่เผชิญความยุ่งยากทางการเงิน มาขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการจ่ายเงินเดือนพนักงานบางส่วน เพื่อไม่ให้เกิดการเลิกจ้างเมื่อบริษัทเผชิญกับความผันผวนระยะสั้น ขณะที่สหรัฐอเมริกา พยุงธุรกิจขนาดเล็กผ่านโครงการคั้คุมครองเงินได้ (Paycheck Protection Program) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขอสินเชื้อมาจ่ายเงินเดือนพนักงาน ค่าเช่า ค่าสาธารณูปโภค และดอกเบี้ย โดยหากผู้ประกอบการนำเงินไปใช้จ่ายตามเงื่อนไข รัฐบาลจะเป็นผู้จ่ายคืนสินเชื่อดังกล่าวให้กับธนาคาร

สาเหตุสำคัญที่หลายประเทศพยายามช่วยเหลือธุรกิจขนาดเล็ก และผู้ประกอบการแบบไม่เสียต่ายบประมาณ ก็เพราะธุรกิจเหล่านี้เป็นองคัพพหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน

เศรษฐกิจระดับรากฐาน ทั้งการจ้างงาน และการใช้จ่ายใช้สอย หากธุรกิจขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ไม่รอด ก็ย่อมฉุดพาเศรษฐกิจในภาพรวมเข้าสู่ขาลง อีกทั้งการฟื้นฟูยังล่าช้าและยากลำบาก เพราะกว่าธุรกิจขนาดเล็กเหล่านี้จะก่อตัวขึ้นมาใหม่ ย่อมต้องใช้เวลาทั้งการหาแหล่งทุน ตกแต่งร้าน จ้างพนักงาน ทางเลือกที่ดีกว่าของรัฐบาลหากไม่ต้องการให้เศรษฐกิจเจ็บหนักคือพยุงเอาไว้ให้รอดไปก่อน เมื่อวิกฤติช่วงที่เลวร้ายที่สุดผ่านพ้นไป ผู้ประกอบการก็พร้อมจะเดินหน้าแสวงหากำไรโดยไม่ต้องง้อรัฐบาล

มาตรการภาคการเกษตร

นอกจากการมอบเงินช่วยเหลือ 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือนให้กับผู้ประกอบการอาชีพอิสระแล้ว รัฐบาลยังขยายขอบเขตนโยบายดังกล่าวให้ครอบคลุมเกษตรกรอีกหลายแสนราย ที่แม้โควิด-19 อาจไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตโดยตรง แต่เกษตรกรบางคนขาดรายได้ในช่วงเวลาที่มีการล็อกดาวน์ การระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบอย่างมากต่อโครงข่ายการขนส่งสินค้าเกษตรทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นี่คือโจทย์สำคัญที่รัฐต้องเร่งคลี่คลายเนื่องจากสินค้าเกษตรสามารถเน่าเสียได้ง่าย สำหรับการขนส่งภายในประเทศ รัฐบาลก็ปลดล็อกโดยมีเงื่อนไขทั้งการเว้นระยะห่างทางสังคม เพิ่มความเข้มงวดด้านเอกสาร รวมถึงการวัดอุณหภูมิของพนักงานขับรถ ส่วนการขนส่งระหว่างประเทศโดยเฉพาะประเทศคู่ค้าสำคัญอย่างจีน แม้จะชะงักงันบ้างในช่วงแรก แต่ก็สามารถคลี่คลายได้เมื่อรัฐบาลได้เข้าไปเจรจา กลุ่มเกษตรกรนับว่าเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างเปราะบางต่อการขาดกระแสเงินสด ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้มีมาตรการขยายระยะเวลาชำระหนี้ ลดอัตราดอกเบี้ย พร้อมทั้งปล่อยสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับลูกหนี้เดิม พร้อมทั้งปล่อยวงเงินสินเชื่อฉุกเฉินให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากโควิด-19

แม้ว่าในครึ่งปีแรก ภาคเกษตรไทยอาจดูไม่สดใสนัก เพราะเผชิญกับทั้งภัยแล้งและโควิด-19 อย่างไรก็ดี นักวิเคราะห์หามองว่า ในครึ่งปีหลังภาคเกษตรอาจเป็นดาวเด่นที่ตัวเลขการส่งออกเติบโตขึ้น หากเทียบกับเมื่อปีที่ผ่านมาสวนทางกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่หดตัวลงอย่างรุนแรง จึงนับเป็นโอกาสของรัฐบาลที่จะช่วยหนุนเสริมภาคการเกษตรให้สามารถนำพาประเทศไทยพ้นภาวะเศรษฐกิจถดถอย เช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นเมื่อคราววิกฤติต้มยำกุ้ง

มาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมสำคัญ

เมื่อรัฐบาลประกาศกัณขบประมาณมูลค่าถึง 400,000 ล้านบาท จากเงินที่กู้ยืมทั้งหมด 1 ล้านล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นที่คาดหวังอย่างยิ่งว่าจะได้เห็นการลงทุนเชิง "ยุทธศาสตร์" ที่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนว่าเศรษฐกิจไทยที่รัฐบาลต้องการเห็นหลัง

วิกฤติโควิด-19 จะเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างไร แต่หลังประกาศออกไป กลับพบว่างบประมาณดังกล่าวดำเนินการโดยให้หน่วยงานราชการเสนอโครงการเพื่อนำมากลั่นกรองผ่านคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ก่อนจะได้รับอนุมัติไปดำเนินงานจริงซึ่งเป็นลักษณะของการทำงานแบบล่างขึ้นบน โดยมีหน่วยงานราชการเสนอเข้ามาอย่างล้นหลามถึง 46,411 โครงการ รวมวงเงิน 1.44 ล้านล้านบาท ซึ่งนับว่ามากกว่างบประมาณราว 3.5 เท่า ที่น่ากังวลเป็นอย่างมาก คือ ความไม่ชัดเจนและมีขั้นตอนยุ่งยากของลักษณะโครงการ ซึ่งมีตั้งแต่การอบรมทำจุลินทรีย์ นิทรรศการผ้าไหมไทย ปลุกปะการังเทียม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ สร้างถนน ปรับปรุงระบบประปา ติดตั้งไฟฟ้า ซ่อมแซมสะพาน ไปจนถึงสร้างห้องน้ำสาธารณะ ผลลัพธ์ดังกล่าวก็ไม่ใช่เรื่องเกินคาด เพราะโจทย์ที่รัฐบาลมอบให้หน่วยราชการตั้งแต่ต้นก็ขาดความชัดเจน ด้วยกรอบเวลาที่แสนสั้น โครงการที่เสนอมาร่วมใหญ่จึงไม่ต่างจากโครงการที่กำลังรบบประมาณปกติ ซึ่งแน่นอนว่าสามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้บ้าง แต่นับว่าน่าเสียดายที่เราจะต้องละลายเงินกว่าสี่แสนล้านบาท แต่กลับไม่ได้ผลลัพธ์เชิงยุทธศาสตร์ ที่จะมากำหนดอนาคตประเทศในระยะยาว

หากหันไปมองประเทศในภูมิภาคเอเชีย จะเห็นว่าหลายประเทศ เช่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศสิงคโปร์ รวมถึงประเทศเวียดนาม ต่างมีงบประมาณส่วนหนึ่งที่จำเพาะเจาะจงว่าจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ เช่น ภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 อย่างการท่องเที่ยว โรงแรม และการขนส่ง ส่วนประเทศจีนจะเน้นที่อุตสาหกรรมรถยนต์โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า ที่ทั้งลดภาษีแถมยังมีเงินอุดหนุนให้ซื้อรถยนต์อีกด้วย ประเทศกลุ่มนี้ยังมีจุดร่วมสำคัญ คือ การปันส่วนงบประมาณสำหรับพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ภูมิภาคที่โดดเด่นในด้านยุทธศาสตร์การฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังโควิด-19 คือ สหภาพยุโรป ที่ถือโอกาสผลักดันสัญญาเขียวแห่งสหภาพยุโรป (European Green Deal) ให้เดินหน้าอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเงินอุดหนุนเพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศสมาชิกที่ยังพึ่งพาถ่านหินสู่พลังงานที่สะอาดขึ้น การลงทุนในภาคเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมถึงเงินลงทุนด้านพลังงานหมุนเวียน โดยเป้าหมายทั้งหมดคือการบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality) โดยเร็วที่สุด

มาตรการโครงการคนละครึ่ง

เป็นโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่รัฐบาลจะช่วยจ่ายเงินครึ่งหนึ่งสำหรับการใช้จ่ายผ่านร้านค้าที่ร่วมโครงการ วันละไม่เกิน 150 บาท และรวมกันตลอดโครงการไม่เกิน 3,000 บาท ต้องเป็นการใช้จ่ายระหว่างวันที่ 23 ตุลาคมถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563 เหมือนกันกับโครงการช้อปดีมีคืน ดังนั้นใครที่เลือกเข้าร่วมโครงการคนละครึ่งไปแล้ว จะไม่สามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีตามโครงการช้อปดีมีคืนได้อีก นั่นหมายความว่าประชาชนสามารถเลือกเข้าร่วมโครงการกระตุ้น

เศรษฐกิจได้เพียงโครงการใดโครงการหนึ่งเท่านั้น ใครที่สนใจเข้าร่วมโครงการนี้ ต้องลงทะเบียนรับสิทธิผ่านเว็บไซต์ คนละครึ่ง.com ก่อน รัฐบาลจะจำกัดจำนวนผู้ได้รับสิทธิเพียง 10 ล้านคนเท่านั้น ซึ่งก่อนหน้านี้ก็มีผู้ลงทะเบียนรับสิทธิเต็มจำนวนไปเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่ ณ วันที่ 11 พ.ย.63 ที่ผ่าน มา รัฐบาลได้เปิดให้ลงทะเบียนรับสิทธิอีกครั้งแล้ว โดยเป็นการเอาสิทธิที่ถูกยกเลิกจากคนที่กดรับสิทธิไปแล้วแต่ไม่ใช้สิทธิภายใน 14 วัน มาให้ลงทะเบียนกันใหม่ (Finnomena, 2021) จึงเป็นโครงการคนละครึ่งรอบที่สอง

มาตรการโครงการเราชนะ

มาตรการ “เราชนะ” เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเยียวยาประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มาตรการดังกล่าว รัฐบาลจะแจกเงินให้ประชาชนจำนวน 3,500 บาท เป็นเวลา 2 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2564

คุณสมบัติผู้มีสิทธิลงทะเบียน

1. ผู้มีสัญชาติไทย 18 ปีขึ้นไป
2. ไม่เป็นผู้ประกันตน มาตรา 33
3. ไม่เป็นข้าราชการ
4. ไม่เป็นข้าราชการการเมือง
5. ไม่รับบำนาญหรือเบี้ยหวัดจากราชการ
6. ไม่มีรายได้เกิน 3 แสนบาท
7. เงินฝากทุกบัญชีไม่เกิน 5 แสนบาท

กลุ่มที่ได้สิทธิ “เราชนะ”

กลุ่มที่ 1 ผู้ที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (บัตรคนจน) จำนวนประมาณ 14 ล้าน คน กลุ่มบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ไม่ต้องลงทะเบียน โดยได้รับสิทธิทันที แบ่งเป็น

1. ผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาท จะได้รับเพิ่มสัปดาห์ละ 675 บาทต่อสัปดาห์ หรือ 2,700 บาทต่อคนต่อเดือน บาท
2. ผู้ที่มีรายได้เกิน 30,000 บาทแต่ไม่เกิน 1 แสนบาท จะได้รับเงินเพิ่มเป็น 700 บาทต่อสัปดาห์ หรือคิดเป็น 2,800 ต่อเดือน

การโอนเงิน จะโอนเงินให้สัปดาห์ละครั้ง โดยเงินจะเข้าครั้งแรก วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564 และต่อไป จนกว่าจะครบ 7,000 บาท

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เปิดใช้งานแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” และผ่านการยืนยันตัวตนแล้ว กลุ่มที่อยู่ใน G-wallet เช่น ผู้ที่ลงทะเบียนคนละครึ่ง เราเที่ยวด้วยกัน ไม่จำเป็นต้องลงทะเบียน แต่จะต้องกด

Consent หรือ “ยินยอม” เพื่อให้รัฐเข้าไปตรวจสอบข้อมูลในเรื่องของรายได้เพิ่มเติม โดยผู้ที่มีสิทธิ์จะต้องมีเงินฝากในบัญชีไม่เกิน 500,000 บาท โดยเมื่อตรวจสอบแล้วผู้ได้รับสิทธิ์จะได้รับเงินเข้าเป้าตั้งเช่นเดียวกัน โดยจะได้เป็นรายสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1,000 บาท โดยจะเริ่มจ่ายครั้งแรกในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2564

กลุ่มที่ 3 ผู้ที่ไม่มีข้อมูลอยู่ในระบบฐานข้อมูลของรัฐ ผู้ที่ไม่ได้ลงทะเบียนในโครงการคนละครึ่ง หรือประชาชนที่ไม่ได้มีฐานข้อมูล จะเปิดให้ลงทะเบียนใน www.เราชนะ.com วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564 โดยจะโอนเงินช่วยเหลือทุกวันพฤหัสบดีของสัปดาห์ โดยจะเริ่มจ่ายงวดแรกวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2564 เป็นต้นไป บุคคลที่อยู่ในกลุ่มที่ 3 ได้แก่ หาบเร่ แผงลอย อาชีพอิสระ เกษตรกร ผู้อยู่ในระบบประกันสังคม มาตรา 39 และมาตรา 40 ผู้มีเงินฝากรวมทุกบัญชีไม่เกิน 500,000 บาท (ณ วันที่ 31 ธ.ค.2562) ผู้ที่มีเงินได้พึงประเมินไม่เกิน 300,000 บาท ในปีภาษี 2562

ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับสิทธิ์จะสามารถใช้วงเงินได้ถึงเดือนพฤษภาคม 2564 นี้เท่านั้น หากใช้สิทธิ์ไม่หมดไม่มีสิทธิ์ใช้เงินต่อ อีกทั้ง ผู้ได้รับสิทธิ์จะไม่สามารถเบิกเงินสดได้ ต้องนำไปใช้ผ่านระบบเพื่อชำระค่าสินค้า เครื่องดื่ม และอาหาร ค่าโดยสารรถจักรยานยนต์สาธารณะ รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน (TAXI – METER) และรถตู้โดยสารประจำทางที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งบริการต่าง ๆ ยกเว้นสลากกินแบ่งรัฐบาล เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ หรือยาสูบที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น ในส่วนผู้ประกอบการ/ร้านค้าที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ต้องไม่เป็นผู้ประกอบการ/ร้านค้า ที่เป็นนิติบุคคล โดยเป็นผู้ประกอบการ/ร้านค้า/บริการรายย่อยที่มีสถานประกอบการเป็นหลักแหล่งและตรวจสอบได้ หรือเป็นร้านค้าของกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองหรือวิสาหกิจชุมชน

มาตรการโครงการเรารักกัน

ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ในระบบประกันสังคม ที่มีจำนวนประมาณ 9.2 ล้านคน และเป็นกลุ่มบุคคลที่พลาดสิทธิ์จากมาตรการ “เราชนะ” เนื่องจากไม่จัดอยู่ในเงื่อนไขที่กำหนด โดยรัฐบาลก็ได้ออกมาตรการเยียวยากลุ่มบุคคลดังกล่าว ผ่าน “ม.33 เรารักกัน” (Prachachat, 2021) หลักเกณฑ์การจ่ายเงินในมาตรการดังกล่าวว่า จะจ่ายเงินให้จำนวนคนละ 4,000 บาท สัปดาห์ละ 1,000 บาท ผ่านแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” โดยจะเปิดให้ลงทะเบียนในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2564

ผู้มีสิทธิ์ใน “ม.33 เรารักกัน”

1. มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์
2. มีเงินฝากในธนาคารไม่เกิน 500,000 บาท

3. ผู้ที่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ในระบบประกันสังคม
4. ผู้ที่ได้รับสิทธิ “คนละครึ่ง” แต่ไม่ได้รับ “เราชนะ” มีสิทธิ์รับ “ม.33 เรารักกัน” (หากอยู่ในเงื่อนไขข้อ 1, 2, 3)
5. ผู้ที่ได้รับสิทธิ “เราเที่ยวด้วยกัน” แต่ไม่ได้รับ “เราชนะ” (หากอยู่ในเงื่อนไขข้อ 1, 2, 3) ผู้ไม่มีสิทธิ์ “ม.33 เรารักกัน”
 1. ไม่มีสัญชาติไทย อายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์
 2. มีเงินฝากในธนาคารเกิน 500,000 บาท
 3. ผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ในระบบประกันสังคม
 4. เป็นผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เนื่องจากได้รับเงินมาตรการ “เราชนะ” แล้ว
 5. ผู้ได้รับสิทธิมาตรการ “คนละครึ่ง” และได้รับ “เราชนะ” ไปแล้ว (เนื่องจากไม่มีได้อยู่ใน ม.33 ตั้งแต่แรก)
6. ผู้ได้รับสิทธิมาตรการ “เราเที่ยวด้วยกัน” และได้รับ “เราชนะ” ไปแล้ว (เนื่องจากไม่มีได้อยู่ใน ม.33 ตั้งแต่แรก)

มาตรการเยียวยา "เราไม่ทิ้งกัน"

ภารกิจแจกเงิน 15,000 บาท ให้ผู้ได้รับสิทธิ์กว่า 15 ล้านคน (Thairath, 2021) มีจุดเริ่มต้นมาจาก รัฐบาลมีมติเห็นชอบให้กระทรวงการคลัง กู้เงินตามพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) โดยให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม พร้อมได้ออกมาตรการดูแลแรงงานลูกจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว อาชีพอิสระที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโคโรนา หรือ "โควิด-19" ต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการสนับสนุนเงินคนละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นเวลา 3 เดือน

วันที่ 28 มี.ค. 2563 [www.เราไม่ทิ้งกัน .com](http://www.เราไม่ทิ้งกัน.com) ได้เปิดให้ผู้ที่มีคุณสมบัติรับสิทธิ์เงินเยียวยา 5,000 บาท ได้ลงทะเบียนตั้งแต่วันที่ 18.00 น. เป็นต้นไป ณ ตอนนั้น ธนาคารกรุงไทย เปิดเผยว่า ก่อนเปิดระบบมีประชาชนลงทะเบียนกว่า 2 ล้านคน หลังจากเปิดระบบใน 2 นาทีแรก มีประชาชนเข้ามาลงทะเบียนจำนวนมากถึง 20 ล้านคน ส่งผลให้ระบบการลงทะเบียนขัดข้องไม่สามารถใช้งานได้ หลังจากกระทรวงการคลัง ประกาศปิดการลงทะเบียนขอรับสิทธิ์แล้วนั้น แต่ยังคงเปิดเว็บไซต์ตรวจสอบสถานะ, ยกเลิกการลงทะเบียน, เปลี่ยนแปลงข้อมูลการรับเงิน และยื่นข้อมูลเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ คลังยังได้เพิ่มช่องทางร้องทุกข์เราไม่ทิ้งกัน สำหรับประชาชนที่มีปัญหาในการลงทะเบียน

สำหรับช่องทางที่เปิดรับเรื่องร้องทุกข์ ได้แก่ สาขาของธนาคารกรุงไทย, ออมสิน และ ธ.ก.ส. ทั่วประเทศ รวมถึงศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด และศูนย์ดำรงธรรมอำเภอระหว่างวันที่ 18-29 พ.ค. 2563 โดยมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคลังจังหวัด ร่วมให้ข้อมูล คำปรึกษา จำแนกประเด็น ปัญหาต่าง ๆ แล้วรวบรวมนำเสนอกระทรวงการคลังเป็นรายสัปดาห์ เพื่อหามาตรการช่วยเหลือต่อสรุปข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 20 พ.ค. 2563 มีผู้ลงทะเบียนทั้งสิ้น 28.8 ล้านราย มีการลงทะเบียนซ้ำ 4.8 ล้านรายการ และลงทะเบียนไม่สำเร็จ 1.7 ล้านราย ทำให้มีผู้ลงทะเบียนที่เข้าสู่ขั้นตอนการคัดกรองตามหลักเกณฑ์จำนวน 22.3 ล้านราย มีผู้ผ่านเกณฑ์ 15 ล้านราย ไม่ได้รับสิทธิ์ 7 ล้านราย และอยู่ระหว่างการดำเนินการทบทวนสิทธิ์ 2.4 แสนราย

อย่างไรก็ตาม หลังจากเสร็จภารกิจการจ่ายเงินเยียวยา 15,000 บาท ให้ผู้ที่ได้รับสิทธิ์ทั้งหมดแล้ว เว็บไซต์เราไม่ทิ้งกัน จะยังคงไม่ปิดตัว เนื่องจากจะคอยอัปเดตข้อมูลข่าวสารให้พี่น้องประชาชนได้คอยรับทราบต่อไป

มาตรการลดค่าไฟ

วันที่ 5 พฤษภาคม 2564 คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติอนุมัติ มาตรการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดยให้ความช่วยเหลือลดค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาตามมาตรการเดิมที่ได้ดำเนินการในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม 2564 ต่อเนื่องถึงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2564 ดังนี้

ให้สิทธิค่าไฟฟ้าสำหรับบ้านอยู่อาศัยและกิจการขนาดเล็ก (ไม่รวมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ) สำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยที่ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 150 หน่วยต่อเดือน ให้สิทธิใช้ไฟฟ้าฟรี 90 หน่วยแรก และผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยที่ใช้ไฟฟ้าเกิน 150 หน่วยต่อเดือน ให้ส่วนลดค่าไฟฟ้า ดังนี้

1. กรณีหน่วยการใช้ไฟฟ้าน้อยกว่าหรือเท่ากับไบแรงค่าไฟฟ้าเดือนเมษายน 2564 ให้คิดค่าไฟฟ้าตามหน่วยการใช้ไฟฟ้าจริง และ

2. กรณีหน่วยการใช้ไฟฟ้ามากกว่าไบแรงค่าไฟฟ้าเดือนเมษายน 2564 ให้คิดค่าไฟฟ้าตามหน่วยการใช้ ดังนี้

2.1 สำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 500 หน่วยต่อเดือน คิดค่าไฟฟ้าเท่ากับหน่วยการใช้ไฟฟ้าของไบแรงค่าไฟฟ้าเดือนเมษายน 2564

2.2 สำหรับผู้ใช้ไฟฟ้ามากกว่า 500 หน่วยต่อเดือน แต่ไม่เกิน 1,000 หน่วยต่อเดือน ให้คิดค่าไฟฟ้าเท่ากับหน่วยการใช้ไฟฟ้าของไบแรงค่าไฟฟ้าเดือนเมษายน 2564 บวกด้วยหน่วยการใช้ไฟฟ้าที่มากกว่าหน่วยการใช้ไฟฟ้าไบแรงค่าไฟฟ้าเดือนเมษายน 2564 ในอัตราร้อยละ 50

2.3 สำหรับผู้ใช้ไฟฟ้ามากกว่า 1,000 หน่วย ให้คิดค่าไฟฟ้าเท่ากับหน่วยการใช้ไฟฟ้าของใบแจ้งค่าไฟฟ้าเดือนเมษายน 2564 บวกด้วยหน่วยการใช้ไฟฟ้าที่มากกว่าหน่วยการใช้ไฟฟ้าขอใบแจ้งค่าไฟฟ้าเดือนเมษายน 2564 ในอัตราร้อยละ 70 โดยให้เป็นส่วนลดค่าไฟฟ้าก่อนการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

มาตรการสำหรับผู้ที่ใช้ไฟฟ้าประเภทกิจการขนาดเล็ก (ไม่รวมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ) ให้สิทธิใช้ไฟฟ้าฟรี 50 หน่วยแรก ทั้งนี้ มาตรการลดค่าใช้จ่ายด้านค่าไฟฟ้าสำหรับบ้านอยู่อาศัยและกิจการขนาดเล็ก กำหนดให้ดำเนินการเป็นระยะเวลา 2 เดือน สำหรับใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าประจำเดือนพฤษภาคม ถึงมิถุนายน 2564 (Prachachat, 2021)

มาตรการลดค่าน้ำประปา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในระลอกใหม่ที่เกิดขึ้นได้ขยายขอบเขตอย่างรวดเร็วและครอบคลุมเป็นวงกว้างในหลายพื้นที่ของประเทศ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เป็นอย่างมาก (Pwa, 2021) รัฐบาลช่วยเหลือประชาชนโดยให้ลดค่าน้ำประปาลงร้อยละ 10 เฉพาะบ้านที่อยู่อาศัย และกิจการขนาดเล็ก (ไม่รวมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ) เป็นระยะเวลา 2 เดือน สำหรับใบแจ้งหนี้ค่าน้ำประปาประจำเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน 2564 ทั้งนี้ประชาชนไม่ต้องลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิแต่อย่างใด โดยมาตรการดังกล่าวจะมีประชาชนได้รับประโยชน์กว่า 4.55 ล้านราย หรือช่วยลดค่าครองชีพได้กว่า 257 ล้านบาท ให้องค์กรรับผิดชอบ เช่น การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค ดำเนินการตามมาตรการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ไฟฟ้าและน้ำประปา) โดยขอรับสนับสนุนแหล่งเงินเพื่อดำเนินตามมาตรการดังกล่าว ภายใต้กรอบวงเงินรวมไม่เกิน 10,000 ล้านบาทตามขั้นตอนของพระราชกำหนดฯ

มาตรการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจในวิกฤต COVID-19 ของไทยเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค

เมื่อพิจารณาในภาพกว้างมาตรการที่ไทยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการมีความคล้ายคลึงกับประเทศอื่นในภูมิภาคที่พิจารณาประกอบด้วย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการความช่วยเหลือผ่านทางด้านภาษี ด้านสาธารณูปโภค และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การพักชำระหนี้และปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการทางด้านสินเชื่อ และการลดความเสี่ยงแก่สถาบันการเงิน ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งคือการออกมาตรการเพื่อการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการผลิตของผู้ประกอบการใน

หลายภาคส่วน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่ามาตรการความช่วยเหลือของประเทศไทยที่ให้กับผู้ประกอบการมีความแตกต่างจากประเทศอื่นในภูมิภาค 4 ประการหลัก

1. ประการแรก มาตรการความช่วยเหลือเพื่อลดต้นทุนของผู้ประกอบการโดยตรงในไทย โดยเฉพาะผ่านทางด้านภาษี มีน้อยกว่าประเทศอื่นในภูมิภาค การช่วยเหลือทางด้านภาษีกับผู้ประกอบการของไทยส่วนใหญ่เป็นเพียงแค่การเลื่อนการชำระภาษี (3 เดือน) ลดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายและการพยายามเร่งคืนภาษีให้กับผู้ประกอบการสำหรับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคมีการใช้นโยบายทางด้านภาษีอย่างจริงจังในการช่วยเหลือทางด้านต้นทุนกับผู้ประกอบการ อาทิ ประเทศสิงคโปร์มีการคืนภาษีนิติบุคคล และอสังหาริมทรัพย์ร้อยละ 25 และ 30 ให้แก่ผู้ประกอบการ ในขณะที่ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศมาเลเซียมีการลดภาษี (ไม่ใช่การลดอัตราหัก ณ ที่จ่าย) ในบางมิติลง เช่น การลดภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้นการเก็บภาษีบริการ การลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือการลดฐานภาษีตามรายได้ที่ลดลง เป็นต้น การเลื่อนภาษีในหลายประเทศระยะเวลามากกว่า 3 เดือน เช่น 9 เดือนในประเทศเกาหลีใต้หรือเกือบ 1 ปีในประเทศญี่ปุ่น ในกรณีที่มีรายได้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้นประเทศสิงคโปร์และประเทศจีน ยินยอมให้ผู้ประกอบการนำเอายอดขาดทุนที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ.2020 มาหักจากกำไรที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ภายในระยะเวลาหนึ่ง (3 ปีในสิงคโปร์ 8-10 ปีในจีน)

2. ประการที่สอง ประเทศในภูมิภาคมีการช่วยเหลือผู้ประกอบการโดยตรงในการสนับสนุนการจ้างงานในขณะที่ยังไม่มีมาตรการเช่นนี้ชัดเจนในประเทศไทย กรณีประเทศสิงคโปร์รัฐบาลจ่ายเงินช่วยเหลือแรงงานร้อยละ 25-75 ของค่าจ้างพื้นฐานเป็นเวลา 9 เดือน โดยเริ่มจ่ายเดือนเมษายนในรอบแรก กรกฎาคมรอบที่ 2 และตุลาคมรอบที่ 3 โดยในรอบเดือนเมษายนรัฐบาลจะจ่ายให้ร้อยละ 75 ของค่าจ้างพื้นฐานแก่ทุกอาชีพในทุกอุตสาหกรรม ส่วนในรอบเดือนที่เหลือจะจ่ายร้อยละ 75 ให้กับแรงงานในอุตสาหกรรมการบินและการท่องเที่ยว การจัดประชุม การเดินเรือธุรกิจแลกเงินร้อยละ 50 สำหรับแรงงานในอุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมอาหารร้อยละ 25 สำหรับทุกอุตสาหกรรมในประเทศมาเลเซียจ่ายค่าจ้างให้ผู้ประกอบการ (600-1,200 ริงกิต) ขึ้นกับจำนวนแรงงานเป็นระยะเวลา 3 เดือน และยกเว้นการจัดเก็บเงินสมทบในกองทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเวลา 6 เดือน รัฐบาลประเทศเกาหลีใต้เพิ่มวงเงินอุดหนุนค่าจ้างร้อยละ 67 สำหรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และร้อยละ 90 สำหรับ SMEs และพักการส่งเงินประกันสังคม 3 เดือน ส่วนประเทศเวียดนามมีการปล่อยกู้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อจ่ายค่าจ้างแรงงาน และมีการยกเว้นเงินสมทบกองทุนเข้าสู่สภาพแรงงาน 6 เดือน ในประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการในเรื่องการจ้างงานลักษณะนี้เช่นกัน

3. ประการที่สาม มาตราการให้สินเชื่อของประเทศอื่นในภูมิภาคเน้นที่ผู้ประกอบการรายเล็กและรายกลางเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหญ่สามารถที่จะเข้าถึงเงินสินเชื่อพิเศษได้เช่นกัน อีกทั้งระยะเวลาการปล่อยสินเชื่อมีแนวโน้มที่จะมากกว่า 2 ปี รวมทั้งมีความชัดเจนเรื่องการประกาศการค้ำประกันเงินกู้จากรัฐบาล เช่น ในประเทศญี่ปุ่นรัฐบาลมีการจัดสรรเงินจำนวนหนึ่งให้กับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ รัฐบาลประกันเงินกู้ร้อยละ 80-100 ให้เอกชนสูงสุด 280 ล้านเยน ในประเทศสิงคโปร์มี The Temporary Bridging Loan Programme (TBLP) ที่ผู้กู้สามารถกู้ได้ด้วยอัตราดอกเบี้ยพิเศษเป็นระยะเวลา 5 ปีและได้รับการค้ำประกันร้อยละ 90 ในประเทศมาเลเซียรัฐบาลเตรียมวงเงิน 2 หมื่น-1 ล้านริงกิต เพื่อปล่อยสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยพิเศษ 5.5 ปี (ปลอดชำระ 6 เดือน) และเตรียมวงเงิน 5 หมื่นล้านเพื่อเตรียมค้ำประกันเงินกู้ให้ภาคเอกชนสูงสุดร้อยละ 80 เป็นต้น

4. ประการที่สี่ ประเทศอื่นในภูมิภาคมีการให้มาตรการการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการบางอุตสาหกรรมที่ถูกกระทบอย่างมากจากวิกฤตโควิด-19 เป็นพิเศษทั้งทางมาตรการด้านภาษี และการให้เงินช่วยเหลือ สำหรับประเทศไทยมาตรการเหล่านี้ยังไม่ชัดเจน ในประเทศเกาหลีใต้มีการตั้งวงเงิน 40 ล้านล้านวอนในการช่วยเหลือ 7 อุตสาหกรรม (การบิน ขนส่ง ท่องเที่ยว โรงแรม การส่งออก โลจิสติกส์และอาหาร) และมีการลดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้กับอุตสาหกรรมเหล่านี้ ในประเทศสิงคโปร์มีการตั้งวงเงินช่วยอุตสาหกรรมที่ถูกกระทบอย่างหนักเช่นกัน (อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การบิน การเดินเรือ และการขนส่งทางบก) และอย่างที่ได้อ้างข้างต้น ประเทศสิงคโปร์มีการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ประกอบการ สำหรับการจ้างแรงงานซึ่งให้อัตราที่ไม่เท่ากันโดย อุตสาหกรรมการบินและการท่องเที่ยว การเดินเรือ จะเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับเงินสนับสนุนมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ในประเทศเวียดนามมีการพิจารณาให้สินเชื่อพิเศษกับอุตสาหกรรมเสื้อผ้า สิ่งทอ คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ การขนส่งและท่องเที่ยว ในประเทศจีนนอกจากอุตสาหกรรมขนส่งสาธารณะร้านอาหาร โรงแรม การท่องเที่ยว ที่ได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษีอุตสาหกรรมรถยนต์โดยเฉพาะรถไฟฟ้ามีการให้สิทธิพิเศษเช่นกัน (Jutathip et al., 2020)

เส้นทางการฟื้นตัวหลังการระบาดของโควิด-19

นักวิเคราะห์สรุปลักษณะของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจออกมาเป็นรูปแบบต่าง ๆ หลังเศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรง เช่น รูปตัว V ที่เศรษฐกิจจะฟื้นตัวสู่ภาวะปกติอย่างรวดเร็ว รูปตัว U ซึ่งเศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างช้า ๆ แต่สุดท้ายก็เดินกลับเข้าสู่การเติบโตตามปกติได้ รูปตัว W ที่เศรษฐกิจฟื้นตัวแล้วแต่กลับเจอการระบาดรอบสองจนหดตัวอีกครั้ง และรูปตัว L ที่เศรษฐกิจจ่อจะถ่วงแล้วจะถ่วงเลย

ไม่มีโอกาสฟื้นกลับคืนสู่เส้นทางการเติบโตเดิมได้อีก จากสถานการณ์ในปัจจุบัน ค่อนข้างแน่นอนแล้วไม่มีโอกาสที่ไทยจะฟื้นตัวอย่างรวดเร็วเป็นรูปตัว V โดยฉากทัศน์ที่ดีที่สุดในตอนนี้อาจคือการฟื้นตัวรูปตัว U ที่สุดท้าย เราจะสามารถฟื้นตัวกลับไปเติบโตบนเส้นทางเดิมก่อนการระบาดของโควิด-19 ได้ ขณะที่ต้องระมัดระวังการระบาดรอบสาม ที่อาจทำให้การฟื้นตัวหยุดชะงักจนกลายเป็นกราฟรูปตัว W พร้อมทั้งกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้ "ทุน" ทางเศรษฐกิจและสังคมที่สั่งสมมาถูกทำลายไปโดยไม่อาจฟื้นกลับคืน กลายเป็นแผลเป็นทางเศรษฐกิจที่ทำให้การฟื้นตัวเป็นรูปตัว L

ประเทศไทยคงไม่สามารถกลับไปแก้ไขมาตรการทางภาษี ชุบชีวิตธุรกิจที่ปิดกิจการไปเนื่องจากขาดสภาพคล่อง หรือหางานใหม่ให้เหล่าแรงงานในอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 อย่างหนัก แต่รัฐบาลสามารถใช้โอกาสนี้กำหนดอนาคตเศรษฐกิจของประเทศไทยว่าจะเป็นอย่างไร ประเทศไทยยังต้องทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักของประเทศ หรือจะผันตัวเป็นฮับด้านโลจิสติกส์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือกลับไปเน้นอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นฐานผลิตของบริษัทยักษ์ใหญ่ โดยหวังว่าจะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อวันหนึ่งจะได้ยิ่งใหญ่บนเวทีโลกด้วยนวัตกรรมฝีมือคนไทย การทำลายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Destruction) คือ หัวใจสำคัญของระบอบทุนนิยม การระบาดของโควิด-19 ได้ทำลายธุรกิจดั้งเดิมที่ปรับตัวไม่ทันกับความปกติใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และไม่มีใครคาดถึงแต่ในขณะเดียวกัน การสูญเสียของประเทศทางเศรษฐกิจ คือ ลานกว้างแห่งโอกาสให้ธุรกิจใหม่เติบโต รัฐบาลจึงสามารถเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส โดยการโยกแรงงานในอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตต่ำเข้าฝึกอบรมเพื่อย้ายเข้าสู่อุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการเติบโตสูงกว่าบนความปกติใหม่

คนไทยมีศักยภาพ หากรัฐบาลต้องการจะดึงศักยภาพเหล่านั้นมาใช้ได้อย่างเต็มที่ สิ่งสำคัญคือ "ทิศทาง" ที่ชัดเจนว่าประเทศไทยควรจะเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมใด เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในโลกหลังการระบาดของโควิด-19 ห้วงเวลานี้จึงเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่ทุกคนต่างรอสัญญาณที่ชัดเจน และความเป็นผู้นำของรัฐบาลเพื่อให้ทุกฝ่ายเคลื่อนไปข้างหน้า โดยเห็นอนาคตของประเทศไทยเป็นภาพเดียวกัน

บทสรุป (Conclusion)

เมื่อพิจารณาในภาพกว้างมาตรการที่ประเทศไทยให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้ประกอบการมีความคล้ายคลึงกับประเทศอื่นในภูมิภาค งบประมาณความช่วยเหลือคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 14.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นการใช้จ่ายที่ไม่ได้เยอะและน้อยเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ยกเว้น ประเทศเวียดนามที่มีงบประมาณช่วยเหลือน้อยกว่าประเทศอื่นอย่าง

เห็นได้ชัดส่วนหนึ่งมาจากพื้นฐานการผลิตที่เติบโตอย่างต่อเนื่องในหลายปีที่ผ่านมา แต่ถ้าพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นได้ว่ามาตรการช่วยเหลือของประเทศไทยบางส่วน อาจไม่มีประสิทธิภาพมากพอในการกระตุ้นภาคธุรกิจ ภายใต้สถานการณ์ความต้องการที่ไม่แน่นอนและการลดลงของเม็ดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างชาติโดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงขนาดของการปล่อยสินเชื่อ Soft loan และโครงการภายใต้ พรก.เงินกู้ 4 แสนล้าน ดังนั้นรัฐบาลอาจมีการจัดสรรงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและมีการพิจารณามาตรการเพิ่มเติมดังนี้

- (1) มาตรการความช่วยเหลือ เพื่อลดต้นทุนของผู้ประกอบการโดยตรงโดยเฉพาะผ่านทางด้านภาษี
- (2) มีการช่วยเหลือผู้ประกอบการโดยตรงในการสนับสนุนการจ้างงาน
- (3) มีการพิจารณาเงื่อนไขการปล่อยสินเชื่อ ระยะเวลาการปล่อยสินเชื่อที่มากกว่า 2 ปี รวมทั้งมีความชัดเจนเรื่องการประกาศการค้าประกันเงินกู้จากรัฐบาล เพื่อกระตุ้นให้เกิดประสิทธิภาพของการใช้ Soft Loan เพิ่มขึ้น
- (4) พิจารณาทบทวนโครงการภายใต้ พรก.เงินกู้ 4 แสนล้านบาท ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น แทนที่จะเป็นการให้ความสำคัญกับการก่อสร้างเป็นหลัก ในขณะที่ประเทศอื่นไม่ว่าจะเป็นประเทศสิงคโปร์ ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศจีน หรือประเทศเวียดนามเอง งบประมาณส่วนหนึ่งถูกนำไปพัฒนาศักยภาพทางด้านดิจิทัล และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
- (5) ในขณะที่ผลกระทบจากโควิด-19 ซึ่งเป็น External Shock กระทบบางธุรกิจอย่างรุนแรง (Policy Brief) การจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือธุรกิจเหล่านั้นเป็นพิเศษอาจมีความจำเป็นส่วนหนึ่งคงเกิดจากเม็ดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลงเพียงไม่เกินร้อยละ 10 ในช่วงวิกฤต

เอกสารอ้างอิง (References)

- Board screening loan spending. (2020). **Economic and Social Restoration Plan from the impact of the COVID-19 virus and projects under the limit of 400 billion baht according to the Royal Decree Loan 1 trillion baht (Round 1)**. Office of the National Economic and Social Development Council. [In Thai]
- Daily News. (2021). **Coping with the second round of covid crisis. Big set. Economic collapse**. Online article. Thursday, January 14, 2021. [In Thai]

Khumchai, S. et al. (2021). **Public Policy : Taste, Shop, Use in Thailand.** Journal of Modern Learning Development, Vol. 6, No. 1, January-February 2021. [In Thai]

Meegaruda, P. (2019). **Public Policy and Thai Education in the 4.0 Era.** Academic Articles Journal of Humanities and Social Sciences Ratchaphruek University, Year 6, Issue 2 (May – August 2020). [In Thai]

Thairath online. (2564). **Economic stimulus policy.** December 26, 2020. [In Thai]

Wongwanit, J. et al. (2020). **Thailand's economic aid measures in the COVID-19 crisis compared to other countries in the region.** Faculty of Economics, Thammasat University. [In Thai]